

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Namn på två nya vägsträckor inom detaljplan 571, Älta 10:1 m.fl, Ältadalen i Älta

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att två nya vägsträckor inom detaljplan 571 ska heta Boplatsringen, enligt karta i bilaga 1 till tjänsteskrivelsen. Detta innebär en förlängning och komplettering av vägsträckan för det tidigare antagna vägnamnet Boplatsringen.

Sammanfattning

Detaljplan 571, Ältadalen, omfattar fastigheten Älta 10:1 m fl. Detaljplanen vann laga kraft den 19 september 2015. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fattade den 6 december 2017 beslut om namn på sex nya vägar i området. Samtliga vägar fick då namn som knyter an till områdets historia, de fornlämningar som finns i området och de fynd som påträffades i samband med en arkeologisk utgrävning. Namn på vägar och platser ska vara lokalisande. Enligt ortnamnsrådets rekommendationer är det lämpligt att nya namn smidigt anpassas till det namnskick som redan finns.

Då byggherren Bonava beslutat att anlägga två mindre vägar inom kvartersmarken har det bedömts som lämpligt att även dessa vägar namnges. Under den inledande beredningen av ärendet har olika namn diskuterats i namngruppen och Bonava har inkommit med egna önskemål. Det har förekommit förslag som både ansluter till områdets historia och inte.

Under beredningstiden för ärendet har bostäderna fått tillfälliga adresser. De tillfälliga adresserna har inneburit att bostäderna har adresserats utmed Boplatsringen. Byggherren Bonava har som en följd återkommit med en senare önskan om att få behålla de tillfälliga adresserna. Planenheten har samrått med Lantmäterienheten som bedömer att adresserna inte är optimala. Räddningstjänsten framhåller det dock som mer lämpligt att behålla nuvarande adresser och göra dem permanenta utifrån säkerhetsskäl. Planenheten bedömer att räddningstjänstens rekommendation väger tyngst i ärendet och föreslår därför att de två vägarna får namnet *Boplatsringen*. Detta innebär en förlängning och komplettering av vägsträckan för det tidigare antagna vägnamnet Boplatsringen.

Nacka kommuns namngrupp har informerats i ärendet.

Historik i ärendet

Detaljplan 571, Ältadalen, omfattar fastigheten Älta 10:1 m fl. Detaljplanen vann laga kraft den 19 september 2015. Planen syftar till att skapa förutsättningar för bostäder samt förskola och äldreboende.

Berört område har så långt det går att följa i det historiska kartmaterialet, utgjort skogsmark till Älta gård och Erstavik. Redan på 1920-talet började man hämta sand och grus från en rullstensås som sträckte sig genom området för det framväxande samhället Älta. Med tiden kommersialiserades täktverksamheten och utvidgades fram till nedläggningen i mitten av 1970-talet. I kanterna till täkten fanns sedan tidigare två boplatser med oklar fornlämningsstatus registrerade. I samband med planarbetet genomfördes en arkeologisk undersökning i området. Vid utgrävningen påträffades fynd av stenålderskaraktär, främst i form av kvartsavslag, flinta och skärvig sten.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fattade den 6 december 2017 beslut om namn på sex nya vägar i området. Samtliga vägar fick då namn som knyter an till områdets historia, de fornlämningar som finns i området och de fynd som påträffades i samband med den arkeologiska utgrävningen.

Nämnden beslutade att de nya vägarna skulle heta *Boplatsringen*, *Skiffervägen*, *Flintbacken*, *Rullstensvägen*, *Skärnstensvägen* samt *Täktvägen*. Namnet *Boplatsen* syftar på den tidigare boplatser i området, *Skiffervägen*, *Flintbacken* och *Skärnstensvägen* syftar till fynd som påträffades i samband med utgrävningar. *Rullstensvägen* syftar på den tidigare rullstensåsen som funnit på platsen. *Täktvägen* syftar på den täktverksamhet som funnits i området.

I inledningen av beredningen av ärendet diskuterades olika alternativ till vägnamn. Arbetet utgick ifrån Ortnamnsrådets handledning i namnvård som föreskriver att ”..utgångspunkten för all namngivning bör annars vara att försöka anknyta nya namn till något som finns eller har funnits på platsen”. Som brukligt studerades därför området utifrån litteratur, historiskt källmaterial och gällande planhandlingar.

De äldsta mänskliga spåren i Nacka hittas främst i kommunens södra delar, i området kring Erstavik och Källtorpssjön som har haft landområden ovanför vattennivån redan under stenåldern. I skogarna mellan Erstavik och Älta har flera boplatser från stenåldern hittats. I samband med den arkeologiska undersökningen som gjordes under planarbetet hittades flera fynd som vittnar om att det funnits stenåldersboplatser där. Ortnamnen har en viktig funktion som bärare av historiska lager. Genom att namnge vägarna i området namn med koppling till stenåldern blir områdets historiska perspektiv belyst på ett tydligare sätt. Trots

att området kring Älta har en rik historia med stenåldersbosättningar fanns, innan nämnden fattade beslut om nya vägnamn i Ältadalen, den 6 december 2017, ännu inga namn på vägar i Älta som belyste den här delen av områdets historia.

Med anledning av de fynd som påträffades i samband med de arkeologiska undersökningarna och som talar för att det funnits stenåldersbosättningar i kring Ältadalen bedömdes det som lämpligt att låta områdets vägnamn belysa detta.

I samband med ärendets handläggning informerade byggherren Bonava om deras marknadsstrategi som bygger på träd- och fruktteman med kvarter och äganderätter med namn som Brf Avenboken och Ingrid Marie, Victoria och Lönner.

Namn på träd och frukter kan förvisso bli vackra namn, med bedömdes inte vara tillräckligt platsspecifika och belysa områdets historia på samma sätt som det förslag på namntema kring stenåldern som hade tagits fram. Det bedömdes som rimligt att den kommunala vägnamshanteringen inte i första hand ska utgå från enskilda byggherrars marknadsstrategier utan göra en bedömning utifrån regler om god ortnamnsed enligt Kulturmiljölagen. Vägnamn, eller ortnamn är en viktig bärare av landets kulturarv och detta avspeglas i regler om god ortnamnsed i Kulturminneslagen.

Enligt SIS (Swedish standards institute) *Teknisk rapport SIS-TR 33:2010* ska nybildade ortnamn inte innehålla element som direkt beskriver byggherre, utseende, användning eller ägandeform för de byggnader eller andra objekt som adresserna avses kopplas till. Utifrån denna riktlinje avseende nybildning av ortnamn bedömdes det inte heller som lämpligt att kommunen sätter namn på vägar efter namn på bostadsrättsföreningarna i området.

Beslut om vägnamn är en kommunal fråga och ska utgå från god ortnamnsed enligt Kulturmiljölagen vilket innebär att hänsyn tas till de kulturhistoriska aspekterna- utöver de funktionella och språkliga.

Dåvarande namngruppen, bestående av Christer Lydig, Birgitta Berggren Hedin samt Helena Westerling, diskuterade byggherrens önskemål och förslag, men bedömde att en namntematik kring områdets historia var mer lämpligt.

Ärendet

Byggherren Bonava avser att anlägga ytterligare två mindre vägar inom kvartersmarken och det har bedömts som lämpligt att även dessa vägar får ett namn.

I samband med att frågan avseende komplettering av vägnamn i Ältadalen inkom från byggherren, lyftes åter önskemålet om namn med koppling till träd/fruktträd. De konkreta

namnförslag som byggherren har inkommit med är *Ingrids / Ingrid Maries väg/ stig/ gata/ gränd*. samt *Äppelstigen/ vägen/ gränd/ gatan*.

Då området i samband med tidigare beslut fått en enhetlig namnsättning som bygger på temat kring stenåldersboplatsen, har det bedömts som lämpligt att även de två nya vägarnas namn ansluter till detta. Genom att fortsätta med områdets genomtänkta namnsättning med tydlig tematik blir adressättningen tydlig och lokaliserande.

Eftersom namn på vägar och platser skall vara lokaliserande, är det enligt ortnamnsrådets rekommendationer lämpligt att nya namn smidigt anpassas till det namnskick som redan finns. Utifrån de diskussioner som förs med Räddningstjänsten har det redan i tidigare ärenden framkommit att de uppskattar tematisk namngivning där så är möjligt och där det ter sig logiskt. Utifrån dessa rekommendationer bedöms det som lämpligt att de två tillkommande vägarna får namn som ansluter till den befintliga och tydliga tematiken.

Byggherrens konkreta namnförslag var *Ingrids / Ingrid Maries väg/ stig/ gata/ gränd*. samt *Äppelstigen/ vägen/ gränd/ gatan*. Namn på "Äpple" bedömdes som mindre lämpligt eftersom vägnamnet "Äpplegatan" redan finns i Älta. Namn på "Äpple" med annan efterled bedömdes innebära en risk för felkörningar

Den nuvarande namngruppen, bestående av Cathrin Bergenstråhle, Birgitta Berggren Hedin, Helena Westerling samt kommunantikvarien, har fört dialog kring namn på de två nya vägarna. Namngruppen var inte helt enig i bedömningen av vilket namnförslag som skulle föras fram, utan en av ledamöterna förordade att följa Bonavas önskemål.

Utifrån de olika synpunkter som namngruppens medlemmar uttalade, fördes även samtal med Lantmäterimyndigheten i Gävle. Den sammanvägda bedömningen i ärendet var att det är mer lämpligt att hålla fast vid det historiska namntemat som redan påbörjats i området. De två tillkommande vägarna i området föreslogs därför få namnet *Fyndgränd* samt *Stengränd*. *Fyndgränd* anspelar på de fynd från stenåldern som påträffats i samband med de arkeologiska undersökningarna som gjordes i samband med planläggning av området. Namnet *Stengränd* signalerar områdets historiska koppling med Stenåldersboplatser.

Nacka kommuns namngrupp, fastighetsägaren, Räddningstjänsten, Posten, Taxi, fastighetsägaren Bonava AB samt Nacka hembygdsförening gavs möjlighet att yttra sig i ärendet. Synpunkter inkom på förslaget men medförde inte någon ändring. Synpunkter från fastighetsägaren har redovisats enligt ovan. Nacka hembygdsförening svarade på remissen och framförde att namnet Stengränd är tråkigt. Nacka hembygdsförening föreslog att namnet istället ersättas med namnet Grävgränd. Planenheten bedömde att namnet "Grävgränd" kan vara svårt att uttala då namnet har såväl en förled som efterled som börjar på "grä-", *Grävgränd*. Det alternativa förslaget bedömdes därför inte som lämpligt. Brandförsvaret Södertörn hade inga synpunkter på föreslagna namnsättningar utan framhöll att namnvalet med gränd antyder om just en mindre väg i aktuellt område, vilket är bra.

Under beredningstiden för ärendet har bostäderna fått tillfälliga adresser. De tillfälliga adresserna har inneburit att bostäderna har adresserats utmed Boplatsringen. Byggherren Bonava har som en följd återkommit med en senare önskan om att få behålla de tillfälliga adresserna.

Planenheten har bedömt det som rimligt att emotse byggherrens önskan och har samrått med Lantmäterienheten om möjligheten att göra de tillfälliga adresserna permanenta. Lantmäterienheten har framfört att det inte är en optimal lösning att behålla den tillfälliga adressättningen då det blir många belägenhetsadresser på samma nummer (9 A-F och 35 A-F). Planenheten har även samrått med Räddningstjänsten. Räddningstjänsten har till skillnad mot Lantmäterienheten framfört att det i det här fallet är mer lämpligt att de tillfälliga adresserna blir fastställda. Inflyttning har börjat och i samband med det skall adressbyte endast ske om det föreligger särskilda skäl.

Av de två synpunkter som kommit in från Lantmäteriet och Räddningstjänsten har planenheten bedömt att räddningstjänstens rekommendationer väger tyngst.

Planenheten föreslår därför att de två vägarna får namnet *Boplatsringen*. Detta innebär en förlängning och komplettering av vägsträckan för det tidigare antagna vägnamnet Boplatsringen.

Nacka kommuns namngrupp har informerats i ärendet.

Planenheten

Angela Jonasson
Biträdande planchef

Niss Maria Legars
Kommunantikvarie

Bilaga 1: Karta

Bilaga 2: Karta över antagna vägnamn (beslut den 6 december 2017)

Bilaga 3: Samrådsredogörelse